

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	10899 - Intervenció en Dèficit d'Atenció/ Hiperactivitat (TDAH)
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10899 - Intervenció en Dèficit d'Atenció/ Hiperactivitat (TDAH)
Crèdits	1 presencials (25 hores) 2 no presencials (50 hores) 3 totals (75 hores).
Grup	Grup 1, 2S(Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Mateu Servera Barceló mateus@uib.es						No hi ha sessions definides

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Màster Universitari d'Intervenció Socioeducativa amb Menors i Família	Postgrau		Postgrau

Contextualització

El Màster d'Intervenció Socioeducativa amb Menors i Famílies té com a objectiu proporcionar una bàsica i sòlida formació en conceptes, estratègies i tècniques per intervenir professionalment amb famílies, mitjançant el desenvolupament dels conceptes propis de la intervenció pedagògica i socioeducativa i el coneixement i l'aplicació de les intervencions i tècniques dels principals models d'intervenció amb famílies.

El Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDAH) és un trastorn del desenvolupament caracteritzat per uns nivells evolutivament inapropiats de problemes atencionals, sobreactivitat i impulsivitat. Normalment sorgeixen ja en la primera infància, són de naturalesa relativament crònica, i no poden explicar-se per cap dèficit neurològic important ni per altres de tipus sensorial, motor o de la parla, sense que tampoc es detecti retard mental o trastorns emocionals severos. Aquestes dificultats tenen una gran relació amb una dificultat per seguir les "conductes governades per regles" (autocontrol) i amb problemes per mantenir una forma de treball consistent (autocontrol) al llarg de períodes de temps més o menys llargs.

El TDAH és un dels trastorns més prevalents de l'àmbit de la psicopatologia infantil i del que més impacte té en el desenvolupament de l'infant i en la vida social, familiar i escolar del nen. Els nens afectats per aquest trastorn a més de presentar la simptomatologia bàsica d'inatenció, impulsivitat i sobreactivitat motora sovint presenten importants problemes de comportament a casa i a l'escola, problemes d'aprenentatge, de relació social i d'autocontrol. Tot plegat configura una situació on més que la simptomatologia bàsica el que preocupa són aquests problemes associats que aboquen, sense el tractament adequat, a un possible futur de fracàs escolar o social.

Aquesta assignatura optativa pretén oferir a l'alumnat del Màster una conceptualització del que és el TDAH, abordant els diferents models biològics, psicològics i neuropsicològics, les condicions i les dificultats per al seu diagnòstic, les eines d'avaluació i especialment la intervenció psicoeducativa i familiar. Malgrat el

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	10899 - Intervenció en Dèficit d'Atenció/ Hiperactivitat (TDAH)
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

tractament recomanat actualment del TDAH sigui farmacològic, la intervenció psicoeducativa i familiar és un complement necessari per tal d'incidir en els problemes de comportament, d'aprenentatge i de relació social.

En aquest sentit els objectius de l'assignatura és que l'alumnat que la superi tingui uns coneixements bàsics, però sòlids del què és el TDAH, com s'avalua i com es diagnostica i especialment de quins són els principals programes, procediments i tècniques per intervenir en els nens afectats en el marc de la família i l'escola.

Requisits

L'assignatura no té cap requisit essencial.

Competències

A continuació és descriuen les competències genèriques (E-2.x) del pla d'estudis i les específiques (TDAH-x) de l'assignatura.

Específiques

1. TDAH-1. Ser capaç d'explicar què és el TDAH..
2. TDAH-2. Ser capaç de seleccionar, entendre i aplicar alguns dels procediments psicoeducatius per avaluar la presència del TDAH..
3. TDAH-3. Conèixer les implicacions comportamentals, familiars i socioeducatives del TDAH i saber-les explicar..
4. TDAH-4. Conèixer i saber aplicar alguns dels principals procediments i tècniques d'intervenció psicoeducativa en casos de TDAH..

Genèriques

1. E-2.1. Ser capaç d'analitzar i identificar riscos, necessitats i demandes dels destinataris tant individuals com familiars en els diferents contextos d'aplicació, des de la perspectiva del treball en xarxa..
2. E-2.2. Ser capaç d'establir les metes o objectius de l'actuació sobre menors i famílies en diferents contextos, proposant i negociant en funció de les necessitats i demandes dels destinataris i afectats. També elaborar el pla i les tècniques d'intervenció i avaluar-ne els resultats..
3. E-2.3. Seleccionar i administrar tècniques i instruments propis i específics de la intervenció sobre menors i famílies i ser capaç d'avaluar la pròpia intervenció..
4. E-2.4. Ser capaç de promoure canvis efectius, a través dels mètodes propis i específics de la intervenció socioeducativa, en els individus i famílies, en els diferents contextos: educatiu, serveis socials, organitzacions i àmbit comunitari..

Continguts

Els continguts de l'assignatura s'estructuren en 6 temes, i en cadascun d'ells es detallen els apartats que seran tractats.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	10899 - Intervenció en Dèficit d'Atenció/ Hiperactivitat (TDAH)
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Continguts temàtics

Tema 1. La conceptualització del TDAH.

- 1.1. El TDAH des d'una perspectiva històrica.
- 1.2. La definició del TDAH en l'actualitat.
- 1.3. El TDAH des d'una perspectiva evolutiva.
- 1.4. Les bases explicatives del TDAH.

Tema 2. Avaluació i diagnòstic

- 2.1. Les diferents propostes diagnòstiques i els criteris DSM: inatenció, impulsivitat i sobreactivitat.
- 2.2. Els subtipus de TDAH i la seva comorbiditat.
- 2.3. L'avaluació de la simptomatologia bàsica del TDAH i l'associada a través d'entrevistes i escales.
- 2.4. L'avaluació neuropsicològica del nen a través de proves i tasques de funcionament general i específiques d'inatenció i impulsivitat.
- 2.5. L'avaluació psicoeducativa.

Tema 3. Aspectes clínics i psicopatològics del TDAH.

- 3.1. Prevalença, diferències per sexe i prognosi.
- 3.2. Implicacions educatives
- 3.3. Implicacions comportamentals.
- 3.4. Implicacions sociofamiliars.

Tema 4. Etiologia i models explicatius

- 4.1. Fonaments neuropsicofisiològics del TDAH.
- 4.2. Factors predisponents, protectors i associats.
- 4.3. El models cognitivo/atencional.
- 4.4. Els models d'autoregulació.

Tema 5. El tractament multimodal

- 5.1. Les bases de la intervenció psicofarmacològica.
- 5.2. Les bases de la intervenció comportamental.
- 5.3. Les bases de la intervenció cognitiva.
- 5.4. Les bases de la intervenció educativa.
- 5.5. La intervenció multimodal i els seus resultats.

Tema 6. La intervenció psicoeducativa.

- 6.1. La intervenció a l'àmbit familiar: programes, tècniques i procediments.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	10899 - Intervenció en Dèficit d'Antenció/ Hiperactivitat (TDAH)
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

6.2. La intervenció a l'àmbit escolar: programes, tècniques i procediments.

Metodologia docent

Els continguts i els coneixements s'impartiran en classes teòriques, amb suport de Campus Extens, de la bibliografia i d'altres recursos que li seran proporcionats a l'estudiant. Està previst una classe seminari més pràctica per detallar algunes proves d'avaluació i alguns dels procediments d'intervenció. Es detallen també tres proves d'avaluació. L'avaluació continua, en format de proves parcials, no es pot dur a terme degut a l'especial estructura del màster, de classes relativament concentrades. Però en tot cas es farà una prova objectiva, tipus test, per tal de que l'estudiant demostrï l'assoliments dels continguts i coneixements fonamentals de l'assignatura. I després hi ha dues formes més d'avaluació on l'estudiant podrà demostrà la reflexió i l'aprofundiment en els continguts: una carpeta d'aprenentatge i un treball de revisió. Mentre la prova objectiva es farà a la darrera classe presencial, les altres dues es podran lliurar posteriorment en funció de la data que s'acordi i que sigui més adequada dins l'estructura general del màster. Les tutories serviran per guiar a l'estudiant en aquestes altres proves.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes Teòriques	Grup gran (G)	El professor explicarà els continguts de cada tema, les implicacions i la seva relació tant en la vessant professional com de recerca.
Seminaris i tallers	Seminari	Grup mitjà (M)	Es treballaran dos àmbits: per una banda l'aplicació, correcció i interpretació de determinades proves d'avaluació relacionades amb el TDAH, i per altra banda els procediments i les tècniques psicoeducatives més utilitzades per tractar els problemes de comportament i d'aprenentatge dels infants amb TDAH.
Avaluació	Prova tipus test	Grup gran (G)	Al llarg de l'any acadèmic, i un cop acabades les classes presencials, es farà una prova d'avaluació objectiva de conceptes bàsics tant de la part teòrica com de la part pràctica per tal de comprovar l'assoliment per part de l'estudiant dels continguts fonamentals del curs.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts teòrico-pràctics	L'estudiant haurà d'aprofundir sobre els coneixements i continguts teòrico-pràctics impartits i haurà de preparar la prova d'avaluació tipus test.
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball aplicat	L'estudiant, de manera individual o en grup (segons les condicions que s'establiran a classe), haurà de fer un treball aplicat sobre el TDAH que podrà tractar aspectes de les seves implicacions (la relació del TDAH amb altres variables), sobre l'avaluació (aplicació de proves concretes habitualment utilitzades en la detecció del TDAH), sobre el diagnòstic (col.laboració amb processos d'aquest tipus), sobre revisions científiques (anàlisi de l'estat actual de determinats temes a través de la revisió de publicacions

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	10899 - Intervenció en Dèficit d'Antenció/ Hiperactivitat (TDAH)
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Descripció
		científiques) o sobre aspectes de la seva intervenció. Al llarg del curs el professor durà a terme el seguiment del treball de cada estudiant en les hores de tutories que es fixin.

Estimació del volum de treball

En la següent taula es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i de treball no presencial (autònom) planificat.

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		25	1	33.33
Classes teòriques	Classes Teòriques	20	0.8	26.67
Seminaris i tallers	Seminari	4	0.16	5.33
Avaluació	Prova tipus test	1	0.04	1.33
Activitats de treball no presencial		50	2	66.67
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts teòrico-pràctics	10	0.4	13.33
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball aplicat	40	1.6	53.33
Total		75	3	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura es basa, en primer lloc, en la superació d'una prova objectiva sobre els continguts fonamentals de l'assignatura. En segon lloc en la realització d'un treball aplicat sobre aspectes relacionats amb el TDAH. I, en tercer lloc, en l'assistència i la participació a les classes. Cada un d'aquests sistemes d'avaluació tindrà un pes en la qualificació final de l'assignatura, però en el cas de la prova objectiva i del treball serà necessari la seva superació per separat per tal de considerar aprovada l'assignatura. La prova objectiva serà recuperable, mentre el treball no ho serà, però se'n farà un seguiment continuat durant les tutories per tal de que l'estudiant tingui l'assessorament adequat per desenvolupar-lo correctament.

Classes Teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	El professor explicarà els continguts de cada tema, les implicacions i la seva relació tant en la vessant professional com de recerca.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència mínima al 90% de les classes i la participació i les aportacions de l'estudiant.

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	10899 - Intervenció en Dèficit d'Antenció/ Hiperactivitat (TDAH)
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Seminari

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Es treballaran dos àmbits: per una banda l'aplicació, correcció i interpretació de determinades proves d'avaluació relacionades amb el TDAH, i per altra banda els procediments i les tècniques psicoeducatives més utilitzades per tractar els problemes de comportament i d'aprenentatge dels infants amb TDAH.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència mínima al 90% de les classes i la participació i les aportacions de l'estudiant.

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Prova tipus test

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Al llarg de l'any acadèmic, i un cop acabades les classes presencials, es farà una prova d'avaluació objectiva de conceptes bàsics tant de la part teòrica com de la part pràctica per tal de comprovar l'assoliment per part de l'estudiant dels continguts fonamentals del curs.
Criteris d'avaluació	Es tracta d'una prova objectiva de coneixements bàsics sobre l'assignatura. A l'enunciat de la prova l'estudiant podrà llegir les condicions de com serà avaluada. En una escala de 0 a 10 serà necessari obtenir 5 punts per tal de que la prova faci mitjana ponderada. En cas contrari l'assignatura es considerarà no superada, amb independència de la qualificació de les altres proves d'avaluació.

Percentatge de la qualificació final: 45% per l'itinerari A

Treball aplicat

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (No recuperable)
Descripció	L'estudiant, de manera individual o en grup (segons les condicions que s'establiran a classe), haurà de fer un treball aplicat sobre el TDAH que podrà tractar aspectes de les seves implicacions (la relació del TDAH amb altres variables), sobre l'avaluació (aplicació de proves concretes habitualment utilitzades en la detecció del TDAH), sobre el diagnòstic (col.laboració amb processos d'aquest tipus), sobre revisions científiques (anàlisi de l'estat actual de determinats temes a través de la revisió de publicacions científiques) o sobre aspectes de la seva intervenció. Al llarg del curs el professor durà a terme el seguiment del treball de cada estudiant en les hores de tutories que es fixin.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la realització del treball segons els objectius i les indicacions fixades prèviament pel professor. En una escala de 0 a 10 serà necessari obtenir 5 punts per tal de que el treball faci mitjana ponderada. En cas contrari l'assignatura es considerarà no superada, amb independència de la qualificació de les altres proves d'avaluació.

Percentatge de la qualificació final: 45% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Al llarg del curs es donaran articles més recents i rellevants sobre cada un dels temes i dels continguts que es tractaran, però a continuació es detallà un bibliografia bàsica (obligatòria) i una complementària que ajudaran a l'estudiant a centrar la matèria, a desenvolupar-lo i a aprofundir-la.

Bibliografia bàsica

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	10899 - Intervenció en Dèficit d'Atenció/ Hiperactivitat (TDAH)
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

- Moreno, I. & Servera, M. (2002). Los trastornos por déficit de atención con hiperactividad. En M. Servera (coord.), Intervención en los trastornos del comportamiento infantil (pp. 217-254). Madrid: Pirámide.
- Servera, M. (2005). Modelo de autorregulación de Barkley aplicado al trastorno por déficit de atención con hiperactividad: Una revisión. Revista de Neurología, 40 (6), 358-368

Bibliografia complementària

- Barkley, R.A. (1999). Niños hiperactivos. Barcelona, Paidós.
- Herbert, M. (1997). Padres e hijos. Mejorar los hábitos y las relaciones. Madrid, Pirámide
- Larroy, C. y Puente, M, L. (1995) El niño desobediente. Estrategias para su control. Madrid, Pirámide.
- Moreno, I. (2002). Terapia de conducta en la infancia. Madrid, Piramide.
- Moreno, I. (2005). El niño hiperactivo. Madrid, Pirámide.
- Moreno, I. (2007). Hiperactividad infantil. Guía de intervención. Madrid, Pirámide

Altres recursos

<http://imat2.wordpress.com>
<http://csat2.wordpress.com>
<http://uapi07.wordpress.com>

